

РІШЕННЯ
спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора
філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Олександр ЩЕРБАКОВ
(власне ім'я та прізвище здобувача)

1984 року народження, громадянин України
(назва держави, громадянином якої є здобувач)

освіта вища: закінчив у 2009 році Харківський національний аграрний
університет ім. В.В. Докучаєва
(найменування закладу освіти)

за спеціальністю «Агрохімія і ґрунтознавство»
(за дипломом)

та здобув кваліфікацію «фахівця з агрохімії та ґрунтознавства»
виконав акредитовану освітньо-наукову програму Агрономія
Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Державного
біотехнологічного університету Міністерства освіти і науки України,
м. Харків, від «04» травня 2026 року № 13-13/34 у складі:

Голова разової спеціалізованої вченої ради – Микола ШЕВЧЕНКО,
доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри
землеробства та гербології імені О. М. Можейка Державного
біотехнологічного університету Міністерства освіти і науки України
(ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Рецензентів:

Артур РОЖКОВ, доктор сільськогосподарських наук, професор,
завідувач кафедри рослинництва Державного біотехнологічного університету
Міністерства освіти і науки України
(ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Олександр КУЦ, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий
співробітник, доцент кафедри агрохімії Державного біотехнологічного
університету Міністерства освіти і науки України
(ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Офіційних опонентів:

Антоніна ДРОБІТЬКО, доктор сільськогосподарських наук, професор,
проректор з наукової роботи, в.о. декана факультету агротехнологій
Миколаївського національного аграрного університету Міністерства освіти і
науки України
(ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Оксана ЛАСЛО, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент
кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова Полтавського державного
університету Міністерства освіти і науки України
(ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

на засіданні «27» серпня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство»
(галузь знань)

Олександру ЩЕРБАКОВУ
(власне ім'я, прізвище здобувача(ки) у давальному відмінку)

на підставі публічного захисту дисертації «Антистресова дія гумусових біостимуляторів на сільськогосподарські культури в умовах Лівобережного Лісостепу України за аридизації клімату»
(назва дисертації)

за спеціальністю 201 «Агрономія»
(код і найменування спеціальності (спеціальностей) відповідно до переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Дисертацію виконано у Державному біотехнологічному університеті, Міністерства освіти і науки України, м. Харків
(найменування закладу вищої освіти (наукової установи), підпорядкування, місто)

Науковий керівник (керівники) Василь ДЕГТЯРЬОВ, доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри ґрунтознавства Державного біотехнологічного університету Міністерства освіти і науки України, м. Харків
(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада)

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить науково-обґрунтовані результати проведених Олександром ЩЕРБАКОВИМ досліджень, які виконують конкретне наукове завдання щодо визначення ефективності застосування інноваційних гумусових біостимуляторів з антистресовою дією при вирощуванні провідних сільськогосподарських культур зокрема, пшениці озимої, соняшника та кукурудзи в умовах північно-східної частини Лівобережного Лісостепу України, що дозволить застосовувати їх в технологіях вирощування сільськогосподарських культур, зменшити негативний вплив аридизації клімату, забезпечити отримання стабільних урожаїв, підвищити ефективність агротехнологій, знизити витрати на придбання мінеральних добрив.

Здобувач має 23 наукові публікації за темою дисертації, з них одну статтю у міжнародних науко-метричних базах Scopus, чотири статті у наукових фахових виданнях України:

Статті у наукових виданнях, включених до міжнародних науко-метричних баз Scopus

1. Yaroslava Hryhoriv, Vasyl Degtyarjov, Mykola Marenych, Volodymyr Hanhur, Uliana Karbivska, Valentyna Gamajunova, Olena Sydiakina, Victoria Gniezdilova, Oleksandr Shcherbakov, Roman Konshin. Qualitative assessment of soils in Dolyna District of Ivano-Frankivsk region. Journal of Ecological Engineering (JEE). Volume 25, Issue 9, 2024 (Scopus Q2).P.235-241
<https://doi.org/10.12911/22998993/191370>

Статті у наукових виданнях, включених до переліку фахових видань України

2. Дегтярьов В.В., **Щербаков О.Ю.** Уміст гумусу в чорноземах типових Лівобережного Лісостепу України у зв'язку з глобальними змінами клімату. *Агрохімія і ґрунтознавство*. Міжвід. тем. наук. збірник. 2023. Вип. 95. Харків: ННЦ "ІА ім. О. Н. Соколовського". С. 60-68. <https://doi.org/10.31073/acss95>

3. **Щербаков О.Ю.**, Дегтярьов В.В., Крохін С.В., Литвинов В.А., Vesselin Koutev. Продуктивність вівса голозерного (*Avena sativa* L. subsp. *nudisativa*) за позакореневого використання гумусових стимуляторів росту в посушливих умовах Харківщини у 2024 році. *Рослинництво, селекція і насінництво, плодоовочівництво* : журнал. – Харків : ДБТУ, 2024. – Вип. 2024-2. – С.108-126 DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14610104>

4. **Щербаков О.Ю.**, Дегтярьов В.В. Антистресова дія гумусових біостимуляторів на урожайність соняшника (*Helianthus l.*) в умовах глобальних змін клімату. *Рослинництво, селекція і насінництво, плодоовочівництво* : журнал. Харків : ДБТУ, 2025. Вип. 2025-2. – С.102-120 DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18537680>

5. **Щербаков О.Ю.** Вплив біостимуляторів групи «Zinovii» на продуктивність кукурудзи в умовах Лівобережного Лісостепу України. *Таврійський науковий вісник*. Серія: Сільськогосподарські науки. Вип. 147. Частина 2. 2026. С. 273-280. DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2026.147.2.32>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Дегтярьов В.В., Крохін С.В., **Щербаков О.Ю.** Гумусовий стан чорноземів України. *Сільське господарство в умовах глобальних викликів: стратегічні пріоритети та загрози*. Вклад молодих вчених: матеріали наук.-практ. інтернет-конф. молодих учених і спеціалістів в Україні (22 грудня 2022 р.) ННЦ «Інститут землеробства НААН». — 2022.—С.12-14.

2. Дегтярьов В.В., **Щербаков О.Ю.** Рівень родючості чорноземів та їх гумусовий стан. *Наукові засади підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва*: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., присв. ювілейним річницям проф. О.М. Можейка, В.В. Милого, Ю.В. Будьонного, І.І. Назаренка, 29–30 листопада 2022 р. Держ. біотехнологічний ун-т. – Харків, 2022.-С.100-103

3. Дегтярьов В.В., **Щербаков О.Ю.** Рівень продуктивності чорноземів Лівобережного Лісостепу України та їх гумусовий стан. *Імперативи збереження ґрунтів. Виклики сьогодення: Охорона ґрунтів*. Спец. випуск: матеріали міжнар. наук.-практ. конф.» м. Київ 5 грудня 2022 року. ДУ «Інститут охорони ґрунтів», Київ, 2022.

4. Дегтярьов В.В., **Щербаков О.Ю.** Вплив глобальних змін клімату на запаси гумусу в чорноземах звичайних Приазов'я України. *Кліматичні зміни та сільське господарство. Виклики для аграрної науки та освіти*: зб.

матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф., 15 листопада 2022 р., НМЦ ВФПО. – Київ, 2022. – 90-93 с.

5. Дегтярьов В.В., **Щербаков О.Ю.** Зв'язок біологічної продуктивності чорноземів типових Лісостепу України та їх гумусового стану. *Зелене повсюдне відновлення продовольчих систем в Україні*: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 26 січня 2023 року). – Одеса : Олді+, 2023. – С.125-130 URL:<https://icsanaas.com.ua/wp-content/uploads/>

6. Дегтярьов В.В., **Щербаков О.Ю.** Динаміка змін температурного режиму ґрунтів Слобожанщини. *Органічне виробництво в умовах зміни клімату: технології і техніка* : матеріали Міжнар. наук.-техн. онлайн-конф. (4-5 жовтня 2023 р., смт Глеваха)/ІМА АПВ НААН; Чернігів:НУ «Чернігівська політехніка». С.35-38. URL:<https://imaap.org.ua/info/attach.php?id=841>

7. **Щербаков О.Ю.**, Дегтярьов В.В. Зміни клімату і проблеми деґуміфікації чорноземів типових Лівобережного Лісостепу України. *Збалансоване використання та відтворення родючості ґрунтів в умовах глобальних змін клімату* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої Всесвітньому дню ґрунту та 130-річчю кафедри ґрунтознавства ДБТУ, 5-6 грудня 2023 р. – ДБТУ. 2023. С. 84–89. URL:<https://biotechuniv.edu.ua/nauka/konferentsiyi/>

8. **Щербаков О.Ю.**, Дегтярьов В.В. Температурний режим на території поширення чорнозему типового в умовах глобальних змін клімату. *Ґрунтовий покрив України в умовах воєнних дій: стан, виклики, заходи з відновлення*: зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 5 грудня 2023 р.). Харків: ННЦ «ІГА ім. О.Н. Соколовського», 2023. С. 84-86. <https://doi.org/10.31073/issar122023>

9. **Щербаков О.Ю.**, Дегтярьов В.В. Вплив позакореневого використання гумінових біостимуляторів урожайність сільськогосподарських культур. *Наукові засади підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва*: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Держ. біотехнологічний ун-т, 29 листопада 2024 р. Харків, 2024. – С.346-348 URL:<https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/44730>

10. **Щербаков О.Ю.**, Дегтярьов В.В. Вплив гумінових біостимуляторів на урожайність соняшнику в кліматичних умовах Харківщини 2024 року. *Турбота про ґрунти в умовах війни та миру: стан, моніторинг та управління*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 5 грудня 2024 р./ННЦ «Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О.Н.Соколовського». Харків, 2024. С.129-132 URL:<https://drive.google.com/file/d/1BDGIQSwVUfjEjrgn25QyGvzOqPxEWXNH/view>

11. Дегтярьов В.В., **Щербаков О.Ю.**, Кутев В. Вплив гумінових біостимуляторів на урожайність сої в кліматичних умовах Харківщини 2024 року. *Актуальні проблеми землеробської галузі та шляхи їх вирішення*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 5-6 грудня 2024 р./МНАУ. – Миколаїв, 2024. С.108-111 URL:https://www.mnau.edu.ua/files/nauk_prof_konf_zbirnik-tez-6-01-24.pdf

12. Дегтярьов В.В., Щербаков О.Ю., Кутев В. Антистрессова дія гумусових речовин за вирощування пшениці озимої в умовах глобальних змін клімату. *Адаптація агровиробництва до змін клімату та ґрунтової родючості*: Зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 9 жовтня 2025 року, с-ще Полігон, Миколаївського району, Миколаївської області, Україна. МДСГДС ІКОСГ НААН України, 2025. С. 22-27
URL:<https://www.dumdsds.com/post/>

13. Дегтярьов В.В., Щербаков О.Ю., Войтехович Н.С. Вплив гумінових біостимуляторів на урожайність соняшнику (*Helianthus L.*) в кліматичних умовах Харківщини 2025 року. *Наукові засади підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва*: матеріали IX міжнар. наук.-практ. конф. 28 листопада 2025 р. - ДБТУ, Харків, 2025. С.112-115
URL:<https://www.researchgate.net/profile/pdf#page=113>

14. Дегтярьов В.В., Щербаков О.Ю., Вац О.І. Вплив гумінових біостимуляторів на урожайність кукурудзи (*Zea mays*) в кліматичних умовах Харківщини 2025 року. *Наукові засади підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва*: матеріали IX міжнар. наук.-практ. конф. 28 листопада 2025 р. - ДБТУ, Харків, 2025. С.108-111.
URL:<https://www.researchgate.net/profile/pdf#page=109>

15. Дегтярьов В.В., Щербаков О.Ю., Ванюшина Д.О. Вплив гумінових біостимуляторів росту на урожайність пшениці озимої (*Triticum aestivum L.*) в кліматичних умовах Харківщини 2025 року. *Наукові засади підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва*: матеріали IX міжнар. наук.-практ. конф. 28 листопада 2025 р. - ДБТУ, Харків, 2025. С.105-108. URL:<https://www.researchgate.net/profile/pdf#page=106>

16. Дегтярьов В.В., Щербаков О.Ю., Марченко А.О. Вплив позакореневого використання стимуляторів росту на урожайність ріпаку озимого (*Brassica napus L.*). *Наукові засади підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва*: матеріали IX міжнар. наук.-практ. конф. 28 листопада 2025 р. - ДБТУ, Харків, 2025. С.102-105.
URL:<https://www.researchgate.net/profile/pdf#page=103>

17. Дегтярьов В.В., Щербаков О.Ю., Кутев В. Використання гумусових біостимуляторів як антистресантів при вирощуванні кукурудзи в умовах глобальних змін клімату. *Ґрунти в умовах викликів: деградація, відновлення та інновації для сталого майбутнього*: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присв. Дню ґрунту. 27 лист. 2025 р. - ДУ «Держґрунтохорона», Київ, 2025. https://media.iogu.gov.ua/literatura/soil/21_tczy.pdf

18. Дегтярьов В.В., Щербаков О.Ю. Антистрессова дія гумусових біостимуляторів на продуктивність сільськогосподарських культур в умовах глобальних змін клімату. *Актуальні питання сучасної аграрної науки*: матеріали IX Міжнародної наук.-практ. конф. 20-21 листопада 2025 р. Уманський національний університет, Умань. 2025.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти та офіційні опоненти:

1. **ШЕВЧЕНКО Микола**, доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри землеробства та гербології імені О. М. Можейка Державного біотехнологічного університету Міністерства освіти і науки України, голова спеціалізованої вченої ради. Оцінка позитивна, без зауважень.

2. **РОЖКОВ Артур**, доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри рослинництва Державного біотехнологічного університету Міністерства освіти і науки України, рецензент. Оцінка позитивна, без зауважень.

3. **КУЦ Олександр**, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри агрохімії Державного біотехнологічного університету Міністерства освіти і науки України, рецензент. Оцінка позитивна, без зауважень.

4. **ДРОБІТЬКО Антоніна**, доктор сільськогосподарських наук, професор, проректор з наукової роботи, в.о.декана факультету агротехнологій Миколаївського національного аграрного університету Міністерства освіти і науки України, офіційний опонент. Оцінка позитивна, без зауважень.

5. **ЛАСЛО Оксана**, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри землеробства і агрохімії ім. В.І.Сазанова Полтавського державного університету Міністерства освіти і науки України, офіційний опонент. Оцінка позитивна, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» немає членів ради,

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Олександру ЩЕРБАКОВУ
(власне ім'я та прізвище здобувача(ки) у давальному відмінку)

ступінь доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство
(галузь знань)

за спеціальністю (спеціальностями) 201 «Агрономія»
(код і найменування спеціальності (спеціальностей) відповідно до переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Окрема думка члена разової ради додається (за наявності).

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Микола ШЕВЧЕНКО